

Temeljem članka 13. Statuta Hrvatske poštanske banke, dioničko društvo, Zagreb (dalje u tekstu: Banka) Uprava Banke donijela je dana 30.12.2022. godine sljedeću metodologiju:

M E T O D O L O G I J A

UTVRĐIVANJA PROMJENJIVIH KAMATNIH STOPA NA DANE KREDITE I PRIMLJENE DEPOZITE OD FIZIČKIH OSOBA

1. UVOD

Ovim dokumentom uređuje se metodologija utvrđivanja promjenjivih kamatnih stopa tijekom trajanja ugovornog odnosa po osnovi danih kredita ili primljenih depozita između Hrvatske poštanske banke (dalje u tekstu: HPB ili Banka) i klijenta - domaće i strane fizičke osobe.

Kamatna stopa se sastoji od više elemenata, a promjena kamatnih stopa ovisi o kretanju ocjene vrijednosti pojedinih elemenata te su u ovoj Metodologiji prikazane kvalitativno i kvantitativno uzročno-posljedične veze i utjecaj njihovog kretanja na visinu promjenjive kamatne stope.

Ukupna visina kamatne stope ovisi o vrsti proizvoda, poslovnom odnosu s klijentom, roku na koji je primljen depozit ili odobren kredit, valuti depozita ili kredita, iznosu depozita ili kredita, trenutnom stanju na financijskom tržištu, zakonskim propisima i drugim elementima koji utječu na formiranje kamatne stope.

Banka na temelju ove Metodologije može mijenjati promjenjive kamatne stope na odobrene kredite odnosno depozite, nakon što su prikupljeni svi potrebni podaci koji utječu na promjenjivu kamatnu stopu.

Stimulativni dodatak koji Banka odobri klijentu kao dodatak na osnovnu kamatnu stopu na primljeni depozit nije predmet ove Metodologije.

2. PROMJENJIVE KAMATNE STOPE NA ODOBRENE KREDITE

Promjenjive kamatne stope na odobrene kredite sastoje se od ugovorenog (varijabilnog) parametra i fiksne marže banke. Varijabilni (promjenjivi) dio kamatne stope na kredite ugovoreni je parametar, odnosno referentna stopa, koja je javno dostupna i prezentirana klijentima te čija je promjena uvjetovana kretanjem referentne kamatne stope i ne ovisi o volji ugovornih strana. Fiksna marža Banke (fiksni nepromjenjivi parametar) je dio kamatne stope i određen je ugovorenim brojem postotnih poena koji ne smije rasti tijekom korištenja odnosno otplate kredita i mora se ugovoriti zajedno s parametrom.

2.1. Referentne kamatne stope

Referentne kamatne stope (RKS) mijenjaju se (kotiraju) i utvrđuju u skladu s opće prihvaćenim načelima na međubankarskom novčanom tržištu.

Kao parametar za promjenjivu referentnu kamatnu stopu može se koristiti EURIBOR, SARON, SOFR, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija u eurima ili druge zakonske zamjenske varijable tj. parametri.

Od 1. 12. 2022. godine Banka koristi EURIBOR (engl. Euro Interbank Offered Rate) kao referentnu kamatnu stopu prilikom definiranja visine promjenjive kamatne stope po kreditima fizičkih osoba i to:

- šestomjesečni EURIBOR („6M EURIBOR“).

Prilikom uvođenja EURIBOR-a kao referentne kamatne stope uzet će se 6M EURIBOR važeći na dan 8. 11. 2022. godine.

EURIBOR jest javno objavljena prosječno kotirana kamatna stopa za EUR, po kojoj banke unutar Eurozone pribavljaju novčana sredstva na međubankarskom tržištu novca.

Kao zakonski određen administrator EURIBOR-a zadužen je EMMI (The European Money Markets Institute), koji redovito kalkulira, objavljuje i održava kotacije EURIBOR-a.

Informacija o EURIBOR stopama dostupna je javnosti putem internet stranica kao što su: www.global-rates.com, www.euribor-ebf.eu i www.euribor-rates.eu, dok su detalji o metodologiji i definiciji EURIBOR-a objavljeni na stranici administratora EURIBOR-a www.emmi-benchmarks.eu. EURIBOR se objavljuje svakog radnog dana te se objavljuje za različite ročnosti (1 tjedan, 1 mjesec, 3 mjeseca, 6 mjeseci i 12 mjeseci) (npr. 6M EURIBOR označava period od 6 mjeseci na koji banke u Eurozoni pribavljaju novčana sredstva).

EURIBOR se javno objavljuje na 3 decimale postotnog poena, dok su u točki 2.3 ove Metodologije opisana pravila i primjer zaokruživanja kod izračuna ukupne promjenjive kamatne stope (tablica iz primjera 1.).

Važeći EURIBOR na određeni dan je onaj koji je utvrđen i objavljen dva radna dana ranije.

Radnim danima će se smatrati oni dani za koje je objavljena vrijednost EURIBOR-a, sukladno kalendaru radnih dana (radni dani za TARGET - Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer) za valutu EUR.

Osim prethodno navedenih RKS na kredite fizičkim osobama ugovorenih prije 31. 12. 2022. godine ugovorena referentna stopa je Nacionalna referentna stopa (dalje u tekstu: NRS) koja predstavlja prosječni trošak izvora sredstava hrvatskog bankarskog sektora (banaka i štednih banaka) s obzirom na određeni protekli period, vrstu izvora (depoziti fizičkih osoba, depoziti pravnih osoba iz nefinancijskog sektora i ostali izvori sredstava) i relevantnu valutu. Dakle, NRS predstavlja prosječnu kamatu koju bankovni sektor plaća kako bi pribavio sredstva potrebna za kreditno poslovanje.

Hrvatska narodna banka (dalje u tekstu: HNB) javno objavljuje agregirane nekonsolidirane podatke, za svaki kvartal, o kamatnim troškovima na glavne izvore sredstava u tijeku prethodnog kvartala i o stanjima tih glavnih izvora sredstava krajem svakog mjeseca pojedinog kvartala na koje se ti kamatni troškovi odnose.

Navedeni podaci se javno objavljuju na internet stranicama HNB-a (www.hnb.hr/nrs) u pravilu 45 dana po isteku kvartala.

Na temelju tih podataka HNB izračunava vrijednosti pojedinačnog NRS-a po vrstama valuta te ih u pravilu 46 dana po isteku kalendarskog kvartala javno objavljuje na svojim internet stranicama. Npr. podatke s krajem prvog kvartala na dan 31. ožujka objavljuje 16. svibnja. Tako objavljeni NRS vrijedi do dana sljedeće objave NRS-a.

Po kreditima s promjenjivom kamatnom stopom ugovorenim prije 31. 12. 2022. Banka je ugovarala sljedeće NRS-e kao referentne kamatne stope utvrđene na osnovi depozita fizičkih osoba:

- šestomjesečne NRS1 za kune („6M NRS1 za HRK“)
- šestomjesečne NRS1 za euro („6M NRS1 za EUR“)

Na kredite ugovorene nakon 01.01.2023. Banka ne ugovara NRS kao referentnu kamatnu stopu.

2.2. Fiksni parametar

Fiksni parametar se sastoji od regulatornog troška, premije za rizik, ostalih troškova u vezi kredita te neto zarade banke.

Regulatorni trošak nastaje isključivo kao rezultat primjene zakonskih odredbi Hrvatske narodne banke, Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka itd. (npr. visina obvezne pričuve, trošak osiguranja depozita i sl.).

Premija za rizik odražava nemogućnost korisnika kredita u ispunjavanju svojih obveza prema Banci u skladu s potpisanim ugovorom.

Troškovi kredita su troškovi ugovaranja, obrazaca, vođenja kredita (trošak informatičkog sustava, trošak obavijesti u vezi kredita, ostali opći i administrativni troškovi, troškovi radne snage i sl.). Neto zaradu banke predstavlja razlika između ukupne kamatne stope umanjene za RKS te ostale dijelove fiksnog parametra (regulatorni trošak, premija za rizik, ostali troškovi u vezi kredita).

2.3. Uvjeti promjene kamatne stope tijekom otplate kredita

Promjenjive kamatne stope na dane kredite fizičkim osobama tijekom ugovornog odnosa s klijentom, Banka može mijenjati samo u slučaju ako se promijeni visina nacionalne referentne kamatne stope (NRS) ili visina referentne kamatne stope (RKS) dok fiksni parametar (F_p) ne smije rasti tijekom cijelog ugovorenog razdoblja otplate kredita.

Promjenjive kamatne stope (PKS) na kredite odobrene fizičkim osobama mijenjaju se uslijed promjene referentnih kamatnih stopa te se utvrđuju na sljedeći način:

$$PKS = RKS + F_p$$

RKS	Referentna kamatna stopa
F_p	Fiksni parametar

Redovito usklađivanje kamatnih stopa se obavlja šestomjesečno.

U skladu sa redovitim usklađivanjem, nove vrijednosti ugovorenih promjenjivih referentnih i kamatnih stopa primjenjuju se periodično, svakih 6 mjeseci, počevši od 1. siječnja i 1. srpnja svake godine.

Ako je ugovorena referentna kamatna stopa EURIBOR, kao promjenjivi dio kamatne stope na dane redovitog usklađivanja primijenit će se 6M EURIBOR važeći na dan 20. svibnja tekuće godine za usklađenja u srpnju, odnosno 20. studenog prethodne godine za usklađenja u siječnju počevši od 20. svibnja 2023. godine s primjenom od 1. srpnja 2023. godine. Ukoliko na spomenute datume izostane kotacija EURIBOR-a, primjenjuje se kotacija od prvog prethodnog radnog dana za EURIBOR.

Ako je ugovorena referentna kamatna stopa NRS, kao promjenjivi dio kamatne stope na dane redovitog usklađivanja primijenit će se 6M NRS1 objavljen u 2 tromjesečju tekuće godine za usklađenja u srpnju, odnosno u četvrtom tromjesečju prethodne godine za usklađenja u siječnju.

Na primjer, referentna stopa šestomjesečnog EURIBOR-a na dan 20. svibnja koja se primjenjuje od 1. srpnja bit će ona referentna stopa koja se objavljuje dva radna dana prije 20. svibnja (radni dani koji vrijede za EURIBOR), dok za 6M NRS1 za EUR koji će se primjenjivati od 1. srpnja bit će onaj 6M NRS1 za EUR koji je objavljen u drugom tromjesečju tekuće godine.

Redovito usklađenje kamatnih stopa za kredite koji imaju mjesečnu frekvenciju dospjeća anuiteta, kao i za one kredite koji imaju frekvenciju dospjeća anuiteta različitu od mjesečne, uslijed promjene referentne kamatne stope na dane kredite fizičkim osobama, kamatna stopa

mijenja se po dospelju prvog anuiteta koji slijedi nakon primjene nove referentne kamatne stope na dane kredite fizičkim osobama.

Na primjer, kredit s mjesečnom frekvencijom otplate svakog 10-tog dana u mjesecu imat će primjenu nove referentne kamatne stope 10. srpnja tekuće godine i 10. siječnja naredne godine te će anuitet uz izmijenjenu kamatnu stopu dospjeti na naplatu 10. kolovoza tekuće godine i 10. veljače naredne godine, dok će kredit sa tromjesečnom frekvencijom otplate (npr. 10. 2., 10. 5., 10. 8., 10. 11.) imati primjenu nove referentne kamatne stope 10. kolovoza tekuće godine i 10. veljače naredne godine te će anuitet uz izmijenjenu kamatnu stopu dospjeti na naplatu 10. studenog tekuće godine i 10. svibnja naredne godine.

Kod promjenjive kamatne stope razlikujemo fiksni parametar i referentnu kamatnu stopu (npr. EURIBOR) koji se definiraju na dva decimalna mjesta te pri tome, ukoliko je referentna kamatna stopa kotirana na tri ili više decimala postotnog poena, primjenjuju se matematička pravila zaokruživanja na drugu decimalu postotnog poena temeljem vrijednosti treće decimale postotnog poena. Tako dobivene vrijednosti fiksnog parametra i referentne kamatne stope zbrajaju se kako bi se dobila promjenjiva kamatna stopa.

Primjer 1: utjecaj promjene EURIBOR za +0,535 postotna poena na promjenjivu kamatnu stopu kod nenamjenskog kredita, uz prikaz zaokruživanja EURIBOR-a na dvije decimale:

Nenamjenski krediti	Struktura PKS prije promjene	Promjena EURIBOR-a (uz zaokruživanje)	Struktura PKS nakon promjene
Šestomjesečni EURIBOR (6M EURIBOR)	3,171% → 3,17%	+0,535 p.p.	3,706% → 3,71%
Fiksni parametar (F_p)	5,00%	0,00 p.p.	5,00%
Promjenjiva kamatna stopa uslijed promjene referentne kamatne stope (PKS)	8,17%	+0,535 p.p.	8,71%

Obrazloženje: ako se EURIBOR promijeni za +0,535 postotna poena, ukupna promjenjiva kamatna stopa povećati će se sa 8,17% na 8,71%

Napomena: u istom primjeru, ako se EURIBOR promijeni za -0,535 postotna poena ukupna promjenjiva kamatna stopa smanjiti će se na 7,63%,

Primjer 2: utjecaj promjene NRS za +0,21 postotna poena na promjenjivu kamatnu stopu kod nenamjenskog kredita:

Nenamjenski krediti	Struktura PKS prije povećanja	Promjena NRS-a	Struktura PKS nakon povećanja
Nacionalna referentna stopa (NRS)	3,17%	+0,21p.p.	3,38%
Fiksni parametar (F_p)	5,00%	0,00p.p.	5,00%
Promjenjiva kamatna stopa uslijed promjene referentne kamatne stope (PKS)	8,17%	+0,21p.p.	8,38%

Obrazloženje: ako se NRS poveća za +0,21 postotna poena ukupna promjenjiva kamatna stopa povećati će se sa 8,17% na 8,38%

Napomena: u istom primjeru, ako se NRS smanji za -0,21 postotna poena ukupna promjenjiva kamatna stopa smanjiti će se na 7,96%.

Informacije o promjeni kamatne stope

Banka će o svim promjenama ugovorene kamatne stope obavijestiti Korisnika kredita najmanje 15 dana prije primjene nove kamatne stope, a obavijest će sadržavati novi iznos obroka otplate kredita, novi otplatni plan te će se kroz istu predložiti i objasniti kretanje parametra zbog kojih je došlo do promjene kamatne stope.

Ako promjenom kamatne stope dolazi do njezina povećanja, a Banka nije na ugovoreni način obavijestila potrošača o toj promjeni najmanje 15 dana prije njezine primjene, dužna je odgoditi primjenu nove kamatne stope do idućeg obračunskog razdoblja.

2.4. Postupanje s kreditima ugovorenim prije 31. 12. 2022. godine uz NRS kao referentnu kamatnu stopu

Sukladno Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (NN 57/2022 i 88/2022), definirana su pravila konverzije kredita iz valute HRK u valutu EUR danom uvođenja eura. Uvođenje eura ne utječe na valjanost postojećih ugovora koji se referiraju na nacionalnu valutu, stoga se postojeći ugovori ne mijenjaju zbog prelaska na euro kao novu službenu valutu. Svi zatečeni iznosi preračunavaju se prema fiksnom tečaju konverzije 7,53450 bez ikakvih troškova za klijenta, kao što su definirani i uvjeti za ugovore o kreditima odobreni u valuti HRK koji koriste NRS za kunu kao tržišno promjenjivi parametar.

Za sve ugovore o kreditima u kunama koji koriste NRS za kunu, a koji će na dan uvođenja eura biti preračunati u euro, kao tržišni parametar za izračun promjenjive kamatne stope koristit će se NRS za euro odgovarajućeg obuhvata i ročnosti.

Također, ako je u ugovoru s promjenjivom kamatnom stopom korištena prosječna kamatna stopa na depozite građana u kuni, nakon dana uvođenja eura, kao zamjenski parametar za izračun promjenjive kamatne stope, koristit će se prosječna kamatna stopa na depozite građana u euru.

Od dana uvođenja eura Hrvatska narodna banka prestaje objavljivati NRS za kunu za referentna razdoblja te počinje redovito tromjesečno objavljivati NRS za euro.

U okviru prilagodbe nacionalne referentne stope, Hrvatska narodna banka će najmanje 30 dana prije dana uvođenja eura objaviti **privremeni NRS** izračunatu na osnovi svih izvora sredstava i troškova u valutama kuna (bez valutne klauzule) i euro (uključujući i kunu s valutnom klauzulom u euru), za sve obuhvate i sve ročnosti za sva referentna razdoblja za koja je Hrvatska narodna banka prethodno već izračunala i objavila NRS odvojeno za valute euro, kuna, američki dolar i švicarski franak.

Za sve redovne promjene kamatne stope prije prve objave NRS-a za euro koristi se vrijednost privremenog NRS-a odgovarajućeg obuhvata i ročnosti za posljednje referentno razdoblje, dok se nakon prve objave NRS-a za euro koristiti posljednja objavljena vrijednost NRS-a za euro (npr. ako je ugovor o kreditu odobren uz 6M NRS1 za HRK, na dan uvođenja eura promjenjiva kamatna stopa izračunava se kao suma zadnje korištene fiksne marže i privremenog NRS-a za zadnje referentno razdoblje odgovarajućeg obuhvata i ročnosti (privremeni 6M NRS1 EUR)).

U slučaju da je NRS za posljednje referentno razdoblje **veća** od privremenog NRS-a, Banka je dužna umanjiti kamatnu stopu za apsolutnu razliku između te dvije vrijednosti, uz nepromijenjenu fiksnu maržu.

U obratnom slučaju, kada je NRS za posljednje referentno razdoblje **manja** od privremenog NRS-a, Banka ne mijenja kamatnu stopu, već umanjuje fiksnu maržu za apsolutnu razliku između te dvije vrijednosti.

2.5. Prestanak postojanja ugovorenog varijabilnog parametra odnosno referentne kamatne stope

Za slučaj promjene metodologije ili načina izračuna (formula ili drugo) ugovorene RKS koristiti će se ona RKS koja je referentna po važećim odredbama iz Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2016/1011 o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti (dalje u tekstu: Zakon).

Ukoliko nastupi privremena nedostupnost RKS, koristit će se zadnje objavljena vrijednost RKS.

U trenutku kada bi RKS, u skladu sa regulatornim promjenama, bila službeno proglašena nereprezentativnom, nedostupnom ili neupotrebljivom, od tog trenutka koristit će se alternativni zamjenski parametar (indeks).

Zamjenski parametar (indeks) jest onaj koji je službeno proglašen kao alternativa RKS, sukladno zakonskim odredbama ili po preporuci i inicijativi službenih nadležnih tijela zaduženih za ovu materiju (ECB ili povjerenstvo koje je službeno izabrao administrator EURIBOR-a, ili neko drugo kompetentno tijelo).

Za slučaj da prestankom postojanja RKS ona ne bude na navedeni način zamijenjena drugim parametrom, nadalje će se primjenjivati drugi parametar koji je primjenjiv s obzirom na ugovorenu valutu i ročnost kreditne obveze. Zamjena parametra provest će se u najkraćem razumnom roku nakon prestanka postojanja ugovorene RKS.

U svakom slučaju zamjene ugovorenog parametra drugim, kamatna stopa koja će biti zatečena kao postojeća u trenutku prestanka RKS ne može biti izmijenjena zbog samog prestanka postojanja RKS, nego će se zamjenom parametra zadržati tada zatečena kamatna stopa, tako da će se u mjeri u kojoj novi parametar u vrijeme zamjene parametara bude visinom različit od RKS (viši ili niži), iznimno za takav slučaj odgovarajuće korigirati fiksni dio kamatne stope.

3. PROMJENJIVE KAMATNE STOPE NA PRIMLJENE DEPOZITE

Promjenjive kamatne stope u depozitnom poslovanju primjenjuju se na depozite po viđenju i stanja po transakcijskim računima.

Banka mijenja kamatne stope na primljene depozite uzimajući primarno u obzir trenutnu strukturu aktive i pasive Banke, regulatorne troškove vezane za prikupljanje depozita, trošak osiguranja depozita kao i sve ostale regulatorne troškove koji direktno ili indirektno mogu utjecati na cijenu predmetnih izvora sredstava.

Osim navedenog, Banka će prilikom formiranja kamatnih stopa razmatrati i parametre kao što su RKS koje predstavljaju javno objavljene kamatne stope za pojedine valute i rokove i to EURIBOR, SARON, SOFR, pri čemu se za domaću valutu kao RKS može koristiti i kamatna stopa na trezorske zapise Ministarstva financija RH s posljednje aukcije za određenu valutu i rok dospijea. U obzir se može uzeti i kreditni rizik (KR) Republike Hrvatske (za strane valute) korištenjem instrumenta CDS (Credit Default Swap).

Postotak usklađenja ovisi i o prosječnoj visini kamatnih stopa drugih banaka u RH.

Promjena kamatne stope provodi se temeljem Odluke Banke i to za svaku vrstu depozita, po valutama, uz prethodnu najavu na web stranici sukladno odredbama zakona.

3.1. Oročeni depoziti

Banka od 7. 10. 2013. godine ugovara oročene depozite isključivo uz fiksnu kamatnu stopu.

HPB će detaljnije utvrditi kriterije utvrđivanja promjenjivih kamatnih stopa na oročene depozite kada u svojoj ponudi bude imala oročene depozite s promjenjivom kamatnom stopom.

3.2. Promjena uvjeta za vrijeme trajanja oročenog depozita

Banka u skladu sa svojom poslovnom odlukom može mijenjati rokove na koje se mogu obnoviti oročeni depoziti te mijenjati vrstu kamatne stope (promjenjiva odnosno fiksna) koja se primjenjuje na pojedine vrste, valute, iznose i rokove oročenja.

Sve promjene iz prethodnog stavka ove točke Metodologije Banka će prethodno objaviti na način kako je to propisano za objavu izmjena i dopuna općih uvjeta za depozitno poslovanje Banke s fizičkim osobama.

Na depozit oročen do dana objave promijenjenih uvjeta, isti se primjenjuju od dana prvog sljedećeg obnavljanja oročenja.

Smatra se da je deponent prihvatio promjenu uvjeta depozita u skladu s ovom točkom Metodologije ako do dana obnavljanja oročenja ne raskine ugovor o depozitu, odnosno ne zatraži raskid i isplatu/zatvaranje depozita.

U slučaju da na dan obnavljanja depozita Banka u svojoj ponudi više nema depozit s inicijalno ugovorenim rokom oročenja, oročeni depozit će se obnoviti pod uvjetima koji se u tom trenutku primjenjuju za najbliži, kraći rok oročenja.

4. ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Pravila za određivanje visine zakonske zatezne kamate propisana su važećim Zakonom o obveznim odnosima (dalje u tekstu: ZOO). Sukladno odredbama ZOO-a, ista se određuje polugodišnje i to uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotnih poena.

Kamatnu stopu Europske središnje banke iz prethodnog stavka koja je na snazi 1. siječnja i 1. srpnja objavljuje HNB u „Narodnim novinama“.

5. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Metodologija stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od **1. siječnja 2023. godine** kojim danom prestaje primjena Metodologije utvrđivanja promjenjivih kamatnih stopa na dane kredite i primljene depozite od fizičkih osoba od 13. prosinca 2022. godine.

Banka zadržava pravo izmjena i/ili dopuna odredbi Metodologije u skladu sa zakonskim propisima i poslovnom politikom Banke, o čemu će Banka na propisani način obavijestiti klijente, i to najmanje 15 dana prije stupanja na snagu takvih izmjena. Smatra se da je klijent prihvatio navedene izmjene i/ili dopune ako do datuma njihovog stupanja na snagu ne obavijesti Banku pisanim putem da ih ne prihvaća.

S danom stupanja Metodologije na snagu uvjeti kredita i depozita koji su ugovoreni ili deponirani do tog datuma se mijenjaju na način kako je to određeno u prethodnim točkama Metodologije.

U Zagrebu, 30. prosinca 2022. godine